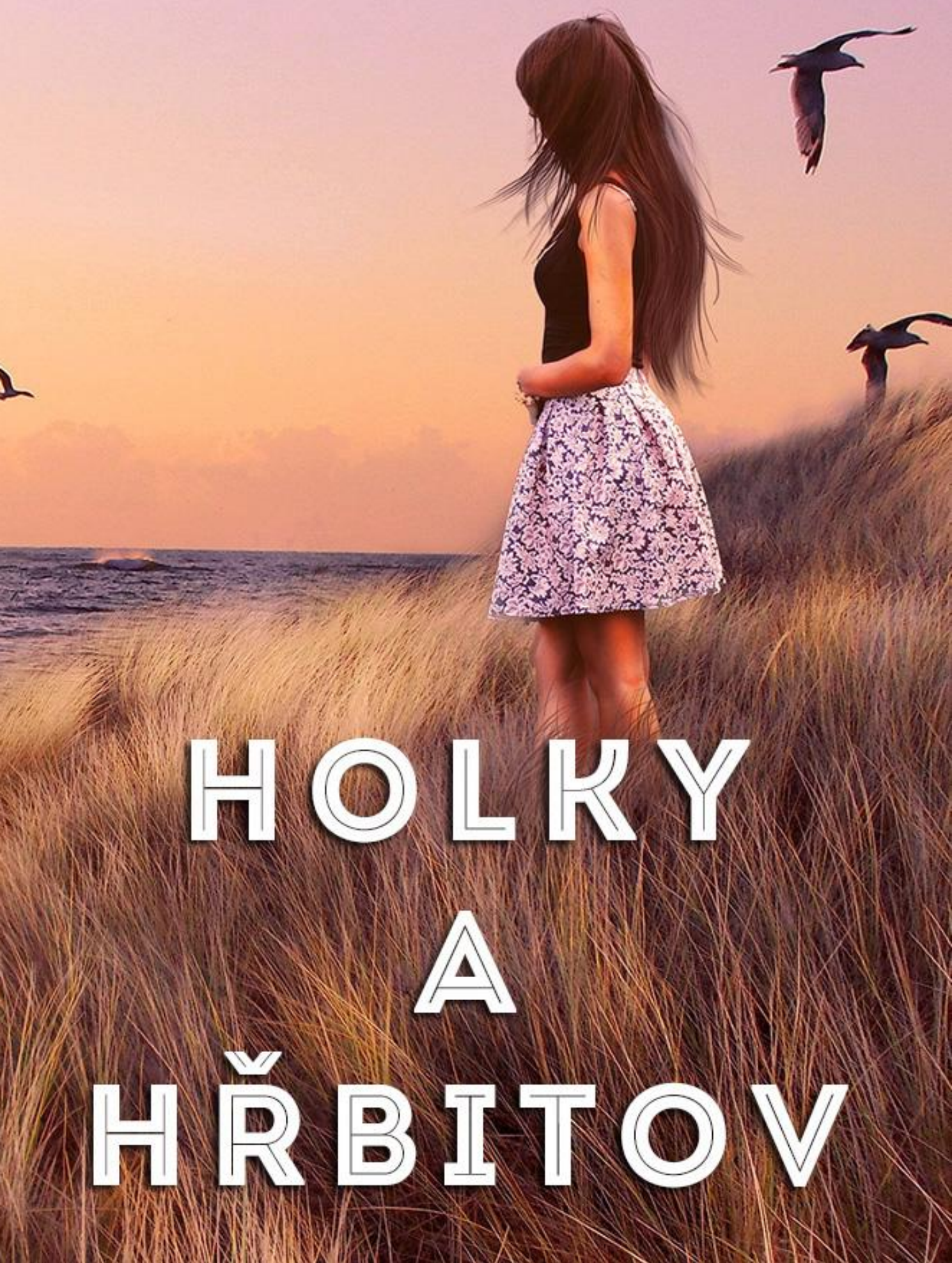

PETR PROUZA

HOLKY
A
HŘBITOV

Petr Prouza

Básník a prozaik, autor psychologických próz. Po maturitě vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, doktorát mu byl udělen v roce 1967. Právnické povolání vykonával jen krátce, od roku 1968 působil jako redaktor v různých časopisech např. Plamen, Mladý svět, Naše rodina aj., spolupracoval i s rozhlasem. Od roku 1986 se věnuje literatuře jako volný spisovatel. Rovněž řídil několik let zahraniční nadaci.

Holky a hřbitov

Lyricky laděné prózy, kde se autor upřímně vyznává ze svých sexuálních pocitů a zážitků. Přestože sbírka povídek nese název Holky a hřbitov, jsou jejími hrdiny mladíci. „Jsou to přesné a citlivé pohledy na mladíky, kteří se dosud nestali muži“, říká o knize Milan Kundera a dodává, „a to je... stádium nejen těch šestnáctiletých či dvanáctiletých... K tomu je třeba říci, že tímto „mladíkem“ je v první velmi dramatické povídce pětiletý chlapec a že ti skuteční mladíci prožívají své mládí v jiných polohách než za časů F. Šrámka, snad drsněji, ale stejně bolestně a zranitelně.“

Petr Prouza

Holky a hřbitov

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Petr Prouza c/o DILIA, 2015

© INDEART, 2015

www.indeart.cz

978-80-7519-082-6 (PDF)

OBSAH

Jak se pan strážník pozvracel

Sladké sklepní ryby

Syn správce lázní

Tak slibné oči

Kočko, hejbej se!

Jiné království

Největší medvěd mého života

Holky a hřbitov

Výlet s panenkou

ČTĚTE ELEKTRONICKÉ KNIHY

Kdepak jsi? říká sen.

A ty, ty žiješ v dáli,

ty vidíš onu čáru v dáli,

jež hýbá se a křičí...

/SAINT-JOHN PERSE/

Jak se pan strážník pozvracel

Naposledy jsem tatínka viděl ty dny, co jsem nemusel do školky, poněvadž mě bolela hlava a všude. Přišel pan doktor, dával mi na tělo červenou hadičku a říkal, Oline, Oline, ty máš chřipku jako hrom!

Tatínek nejdřív hudroval, jak jen to ráno udělá, že přece musí do práce, kdo mě pohlídá, sousedům mě dát nemůže.

Za prvé žádné nemáme, máme svůj domeček. Za druhé, vedle sice bydlí paní Albrechtová, která je hodná a má velikou černou kočku Sofii, ale ona musí taky pracovat, protože zpívá.

A stejně bych k ní nemohl, jelikož by musel zůstat Bimbo doma. Bimbo je černý jako Sofie. Je to pes, foxík. Jen vidí Sofii, hned by ji kousl.

Ale ráno už tatínek nehudroval, nakázal mi, abych se nehnul z postýlky, a šel taky za panem doktorem. Je mu prý nějak slabo a bude se mnou marodit.

Velice dlouho se však nevracel. Od ležení mi už špičatěly nohy i ruce, když tatínek konečně znovu strčil do dveří.

Pomalů si přisunul k postýlce houpací křeslo, sedl si do něho a malinko se usmíval. Jenom se na mne díval, podél očí mu běhaly tenké, zlaté čárky...

Za drahnou dobu mi tiše povídal, Olinku, já jsem na ně vyžrál. Na všechny. Všechny jsem převezl. Úplně jsem jim spletl stopu.

A vykládal mi, jak ho pan doktor chtěl šupem odvézt do nemocnice. To jsem tedy od pana doktora opravdu nečekal. Ale tatínek se nedal.

Vyžrál na něj a na všechny. Do žádné sanitky nešel, zatelefonoval, jako že jede jiným vozem, a místo toho však honem spěchal za mnou.

Hezky jsme se panu doktorovi vysmáli, já i tatínek. Držel mě přitom pevně za ruce.

Vyštrachal v kuchyni čaj a donesl mi ho s medem a máslem. Pak si sedl znovu do křesla a řekl, abych spal, že bude taky odpočívat, je unavený. A skutečně byl takový ucouraný. Zhluboka dýchal samými kapičkami.

Ještě jednou se na mne mírně usmál, pomalu zavřel oči a sklonil hlavu stranou.

Nechtělo se mi spát, ale zničehonic jsem klouzal zpátky do tmy...

Když jsem se probral, tatínek stále ještě odpočíval, dokonce měl hlavu o něco níž.

Zavolal jsem na něj, tleskl jsem dlaněmi jako bubeník, ale tatínek se ani nepohnul. Má tvrdý spánek, spí jako dřevo.

Smrkal jsem schválně hodně nahlas, docela jsem troubil, jenže tatínek stále nic. Vylezl jsem na podlahu a drel zezadu do křesla. Začalo se houpat, tatínkova hlava se pohybovala nahoru dolů, oči se však neotevíraly.

Proplazil jsem celý pokoj, až se mi udělala špína na pyžamu a studený pot na čele.

Doškobrtal jsem raději znovu do postýlky, aby mě tatínek moc nehuboval...

Později jsem leknutím uhodil hlavou o pelest, jak se Bimbo rozštěkal. Venku bylo plno světla, nejsem ve školce, jsem nemocný, jsem doma s tatínkem.

Ten se ani teď ještě neprobudil.

Slunce mu jezdilo po obličejí, šimralo ho pod nosem, ale ani se nehnul. Skočil jsem mu na kolena, vzal ho za klopy saka a třásl s ním.

Kousínek se mu pootevřely oči, díval se na mne.

Hopsal jsem mu po kolenách a povídal, že už je pozdě, co budeme dělat, mám hlad a chci vyndat vláček.

Tatínek jako by mě neslyšel. Dostal jsem strach a rozkřičel se na něj. Stále nic.

Popadnul jsem stoličku, postavil se na ni a otevřel dveře do kuchyně. Bimbo se vrátil do pokoje. Chtěl jsem ho chytit a říct mu o tatínkovi, jak se divně chová, ale Bimbo si mě vůbec nevšiml, pořád štěkal a hned k tatínkovi.

Štěkal tak zvláště, spíš jenom pískal...

Opřel se nožičkami tatínkovi o kolena a bez ustání hučivě pískal. Oči se mu koulely prudce ze strany na stranu, packama po tatínkovi popojížděl tak rychle, až mě samým divením málem přešel strach.

A stejně jsem už věděl, co je s tatínkem.

On si jistě udělal zimní spánek, jako méďa. Udělal si zimní spánek a ani se mě nezeptal a neřekl mi, jak se to dělá, abychom mohli vychrňovat společně.

To si tedy budu pamatovat.

S Bimbem už to nebylo k vydržení. Ať se tatínek zachoval jakkoliv, měl by ho nechat v klidu. Snažil jsem se ho odtrhnout, ale strašlivě kňučel a nedal se.

Ve své skřínce jsem si našel šíp, co má špičku z malého hřebíku, je to šíp, o kterém tatínek nesmí vědět, jinak ty ostatní mi pořídil on sám ke hře na Indiány.

Hodil jsem jej po Bimbovi a okamžitě jsem se moc moc lekl, poněvadž místo našeho psa jsem zasáhl tatínka. Do ruky.

Jak se zabodl, chvíli se šíp držel tatínkovi na ruce, než se odlomil a spadl Bimbovi na záda. Báł jsem se, že tatínek vstane, dá mi pohlavek a ještě vynadá za ten šíp, o kterém nic nevěděl.

Když ale tatínek stále nic neříkal, odvážil jsem se blíž. Asi mu to nevadilo. Zimní spánek je pevný. Hřebík jej sice dost poškrabal, ale žádná krev netekla. Měl jenom suchou, štetinatu šmouhu v kůži.

Uklidněný odplazil jsem se do kouta, kde jsem schraňoval hromady obrázkových knížek. Navrchu byla ta, jak v ní jsou všelijací jezdci na koních. Jezdil jsem s nimi daleko široko, a když jsme vždycky sesedali, abychom napojili koně v potoce u cesty, ohlížel jsem se zpátky na tatínka. Měl hlavu stále hluboko svěřenou.

Tak byl zamuchlaný, jako když Bimbo truceje, jenže Bimbo vrtí alespoň ocáskem.

Na jednom obrázku se dva koníci do sebe zakousli, běhal jsem mezi nimi, od kopyt jim šly jiskry, fičeli a hřmotili, dusali, jen tak tak že mě jeden nekopl, jak jsem se po něm ohnal, vykřikl jsem a tu se na mě Bimbo zklamaně podíval, on koně nemá rád.

Jak jsem tam s nimi dováděl, začínalo mi být horko. Pot mi stékal docela v čůrcích. Dělalí jsme velký hřmot, ale tatínkem to ani drobet nehnulo.

Koníků jsem pak nechal. Od rajtování mě už všechno bolelo, byl jsem úplně mokrý, a kam jsem si sáhl, šel zpod ruky kouř, jak jsem sálal.

Díval jsem se po světnici směrem ke křeslu s tatínkem, málem se mi ztrácelo.

Uvnitř očí se mi dělaly rychlé, vířivé kroužky a přede mne neustále padaly nějaké závoje...

V krku a v týle mi ztvrdly všechny kosti, až jsem ani nemohl otočit hlavu. Rozbolela se mi v samém štípání. Ani jsem se neuzvedl na koberci, jak jsem byl náhle slabounký.

Ze všech stěn pokoje prudce sjížděly šedé, špinavé role chrastícího papíru.

Volal jsem tatínka, ale nikdo se neozýval. I Bimbo asi usnul.

Později jsem volal znovu a silněji. Přes ten šedivý papír nebylo skoro na krok vidět.

Křičel jsem a rozbrečel se...

Konečně jako by něco bouchlo, do očí mi vjel rozžhavený prst a dveře z kuchyně se otevřely. Kdosi pomalu a opatrně vešel.

Ale já nic neviděl, jenom cítil.

Volal jsem, že je mi strašné horko. Objevil se nade mnou, zdálo se, že tatínek, poněvadž mi dal krásně studenou ruku na čelo a foukal mi na tvář.

Nebyl to však tatínek!

Chtělo se mi křiknout, ale nesvedl jsem už ani šeptat.

Byl to nějaký pán, který neměl oči, nos a nic. Jenom velikou kulatou pusou doširoka rozšklebenou. Ležel nade mnou a nepřestával foukat svůj ošklivý, čím dál pálivější dech.

Myslel jsem, že každíčkou chvíli úplně začnu hořet. Na rukou a na hrudi jsem měl fialovou kůži...

Tatínku! Tatínku!

Hlasitě jsem vzlykal.

Pán nade mnou se začal kolíbat. Válel se ve špinavém papíru jako ve vlnách, až v jedné konečně zmizel.

Šátral jsem kolem. Vedle na koberci byl Bimbo, díval se smutně, a potom se pustil do svého táhlého pískání jako sova.

Plakal jsem ještě víc, ještě víc...

Nevím, kdy to bylo, uslyšel jsem bouchání dole na naše domovní dveře.

To určitě bouchal ten pán s ošklivým, pálivým dechem. Ani jsem se nehnul. Stejně jsem nemohl chodit. Přetáhl jsem si přes hlavu okraj koberce, abych bušení neslyšel.

Teprve až bylo zase všude ticho, našel jsem po Bimbovi, málem se mi zlomily nohy, jak jsem je měl tenké. Bimbo mě táhl ke křeslu.

Tatínek vypadal jako můj starý hadrový panáček. Byl bledý a zmačkaný.

On i celý pokoj podivně voněl.

Měl jsem strach nahlas mluvit, měl jsem zacpaný, úzký krk. Bimbo mě dovlekl až těsně ke křeslu. Tatínek byl sražený a malý.

Chytil jsem se co nejpevněji Bimba, nepustil jsem se, ani když si lehl. Dal jsem mu hlavu na břicho a zavrtal se do něho...

Někdy potom jsem zaslechl hlas paní Albrechtové. Vztyčil jsem se na Bimbovi, přičemž jsem drcl do houpacího křesla s tatínkem.

Měl otevřené oči a díval se na mě upřeným pohledem. I rty trochu rozevřel, jako by chtěl něco říct, ale nic neříkal.

Zato venku před domkem si paní Albrechtová s někým hlasitě vykládala.

Co se to děje?

Včera dlouho klepala a nikdo jí neotevřel! Co se asi stalo? Tři dny už nikdo nevyšel?! Kde jsme? Kam jsme se poděli?

Pak bylo slyšet, jak se kdosi hrabe v zámku, domovní dveře cvakly a za chvíli otevřela paní Albrechtová i dveře do pokoje, kde jsem dosud ležel na Bimbovi.

Udělal na mě, na tatínka i na Bimba velikánské oči, dala ruce k obličejí a hrozitánským hlasem vykřikla, Olinku! Olinku! Ježíšmarjá!

Vrhla se ke mně, chytila mě do náruče a tiskla k sobě.

Za ní vešli do pokoje ještě dva páni a jeden z nich byl pan strážník.

Pan strážník došel až k houpacímu křeslu, sehnul se k tatínkovi, a najednou se prudce otočil, opřel se o skříň, a jak tam stál, zelinkavě se pozvracel...

Sladké sklepní ryby

Byli jsme s Pavelkou domluveni, že půjdeme ke kasárnám loudit od vojáků odznaky. Hlavně tedy já. Pavelka má už odznaků velikou haldu a má dokonce i vojenský opasek, ale to nesmím nikomu říct.

Jenže on přišel a povídá: „Hele, Oline, já ke kasárnám nejdu, já tam dnes nemůžu jít.“

To jsem tedy vůbec nevěděl, co si o tom mám myslet. Nejdřív mě navede a pak nikam nechce. Ptal jsem se ho proč, co bude dělat, ale Pavelka se jenom vykrucoval.

Nechal jsem ho na pokoji, však on mi to sám poví, znám ho, tvářil jsem se jakoby nic.

A taky že se brzy vzdal. Přistoupil najednou až těsně ke mně, celý se leskl a šeptal mi:

„Jdu na ryby. Jdu do sklepa chytat ryby. S Hankou.“

Údivem jsem vyskočil, až jsem Pavelku dvakrát rychle oblétl. Znal jsem Hanku. Bodejť bych ji neznal. Bydlela zrovna nad Pavelkou, byla starší než my dva, ale ne o moc.

Víc mi už nechtěl povědět, i když jsem se ptal, na jaké ryby a zdali mají udičku...

Poprosil jsem ho, ať mne vezmou s sebou. Že nic nezkazím.

I na to mi neodpověděl a jenom tiše podupával.

Stoupl jsem si kousek od něho a oba jsme čekali na Hanku.

Jakmile vyšla z domu, Pavelka k ní hned skočil a něco jí rychle říkal přímo do ucha. Podívali se pak na mne a Hanka se zeptala: „Neřekneš nikomu nic?“

„Já nikomu nic neřeknu. Opravdu neřeknu.“

Bylo znát, že ji to těší, že je ráda. Chytla mne za ruku, když jsme lezli po schodech do sklepa.

Nebyl to vlastně sklep, byla to bývalá prádelna pro všechny partaje, teď prázdná, tichá, se sladkou mlhou, která velice zneklidňovala...

Ryby jsem hned neuviděl.

Když jsme vešli, zavřel Pavelka dveře na zástrčku. Podíval jsem se po něm. Měl oči ještě víc venku než já.

Hanka skočila před nás, zatočila sebou a vykřikla přitom — ryby, rybičky šedivky! — a v tom okamžiku se začala mlha měnit ve vodu, houstla...

Naskočila mi husí kůže, pevně jsem tiskl prsty do dlaní.

Voda kolem nás rychle stoupala, zanedlouho jsem cítil příjemný chládek až u pasu.

Uprostřed sklepa plaval dětský kočárek. Sportáček. Pavelka na něj ukázal.

„Tam budeme lovit ryby.“

A potom se začal zničehonic trhaně svlékat. Sundal si pruhované tričko a trenýrky se žlutým pruhem. Víc toho na sobě neměl.

Měl jsem trenýrky s modrým pruhem, jsou o hodně hezčí, i když jinak je Pavelka větší než já.

Hanka se dostala až ke kočárku, vznášela se kolem něho a napjatě si nás oba prohlížela.

Stál jsem na místě a voda, co tu byla, mě slabě mrazila.

„Oline, musíš se taky svléknout, líp poplaveš,“ přikázala mi Hanka a sama si rovněž sundávala kratičké šatečky.

Raději jsem nic neříkal, šlapal jsem sladkou vodu, ale pak i já byl nahý. Udělal jsem pár kroků ke kočárku. Šlo to ztěžka.

Vtom Hanka hupsla na kočárek, který se s ní rozplachtil a pádil z kouta do kouta.

Jak to Pavelka uviděl, celý se rozzářil, plaménky mu vyskočily z vlasů a z obličeje, byly to žlutavé plaménky...

Strčil do mne a pobídl mne: „Chytej Hanku! Je ryba, chytej ji!“

Přebrodil se nějak ke kočárku, strkal jím sem tam a ještě jednou na mne křikl: „Chytej! Honem! Honem!“

To už jsem asi taky skoro hořel, bylo mi strašlivé vedro, větší, než když doma potím rýmu nad vařící vodou, tahle voda byla studená...

Dostal jsem se nějak ke kočárku a položil své modře hořící ruce na Hanku.

Šátral jsem jimi všude, odpadával od kočárku a znovu se k němu přibližoval.

Hanka ležela docela tiše s přivřenýma očima a pootevřenou pusou, byla němá a hladká, byla ryba.

Někdy, když jsem pořádně odrazil, se mi dařilo na rybu přímo dopadnout celým tělem, ale to vždycky Pavelka tak prudce trhl kočárkem, že jsem se po ní svezl a padl zpátky do vody, která zašuměla...

Už se od toho myslím začínaly zvedat vlny, když jsem zaslechl Pavelkův úpěnlivý jekot, že já teď mám jít dělat proud, on že bude rybář, že bude chytat.

To se mi ale nechtělo. Vůbec ne.

Jednu ruku jsem nechal na Hance a druhou jsem se snažil Pavelku odstrkovat. Tahal mě pryč, čertil se.

I já jsem dostal zlost a volnou rukou jsem ho uhodil do obličeje. Vrátil mi takovou ránu, až jsem upadl a spustila se mi krev z nosu.

Vrhl se na rybu, ale pak hned zase na mne.

Váleli jsme se po špinavé kamenné podlaze a tloukli do sebe.

Jindy by mě Pavelka rázem přepral, měl jsem ale najednou velkou sílu. Převalovali jsme se, kousali do sebe a všelijak rafali.

Hanka zůstala ležet s roztaženýma nohama a rukama na tom starém oprýskaném kočárku. Nejdřív nás zvědavě očumovala, ale když to bylo stále nerozhodně, klidně se oblékla a odešla ze sklepa.

A to jsme se okamžitě přestali rvát.

Pustili jsme se a prudce oddechovali. Bylo mi na blití ze smradu starého prádla všude kolem. Bylo mi zle, obličej jsem měl pomazaný krví.

Nemluvili jsme.

Pavelka jedním trhnutím vyrazil dveře a oba jsme několika skoky vyběhli ven. Slunce už zapadalo.

Sedli jsme si na vyhřátou obrubeň, Pavelka se čistil a já si utíral pusou do kapesníku.

Stále jsme mlčeli.

Konečně ze sebe Pavelka vysoukal: „Si úplně pitomej na sladký ryby.“

„Ty taky,“ odrazil jsem.

Zvedl jsem se a šoural se k našemu domu. Šel jsem pomalu, než jsem dorazil k domovním dveřím, slunce zmizelo...

Syn správce lázní

Nebylo nejdál od hlavních ulic, bylo to však naprosto bezvýznamné předměstí se spoustou šedých, oprýskaných činžáků. Byly to domy stavěné už kdysi dávno, s dlouhými pavlačemi, s pavlačemi, kde neustále pobíhali psi a tlupy koček, které vřeštěly a běsnily honěné dětmi a kopané dospělými. Byly to domy se špinavým pachem vlajícího prádla a věčně unavenými lidmi. Sedávali na okrajích pavlačí a poctivě, nehybně hleděli dolů do dvora anebo na protější stejně matnou pavlač.

Nerad jsem chodil mezi ty domy, k lidem s těžkýma očima, kteří se zasmáli, leda když nějaké dítě strčilo hlavu mezi kovové sloupky pavlače a zrudlé, s naběhlými žilami se marně pokoušelo dostat zpátky.

Raději jsem se zdržoval na mírných kopečcích, táhly se nahoru nad baráky, měly hustou, silnou travu a rozprostřelo se v nich několik růžemi zalitých vilek.

Lázně byly jakýmsi rozhraním mezi baráky a vrškem. Správcem lázní byl můj otec.

Hlavní týdenní návštěvníky lázní tvořili samozřejmě lidé z činžáků, navykli si chodit do koupele jako na nějakou zvláštní společenskou událost. Pro mužské snad ani nehrálo hlavní roli to, že v barácích byl vždy jeden společný kohoutek pro celé patro, bývali by se s chutí a dostatečně vyšplouchali i v dřevěných kádích, které stejně mnohde ještě postávaly opřeny o zeď a ze kterých kvečeru vybíhaly tlusté, vousaté krysy, z nichž jsem měl vzdálenou, neskonalou hrůzu, mužské táhla do lázní možnost vypít řádku piv v umolousané putyce, která byla přesně pod naším bytem a z níž se pravidelně v pátek a sobotu, kdy byl v lázních největší nával, ozývalo dlouho po zavření lázní bouchání pěstí a cinkání sklenic, huhlavé nadávky a občas, občas i vysoký ženský jekot.

Výčep v lázních byl velmi navštěvovaný lidmi z baráků, snad i proto, že široko nebyla jiná hospoda. Hrály se tam karty a rozpaření mužští v kdysi bílých, erárních lázeňských chalátech rokovali nad pěnou, jako podivní samurajové nad plánem příštího neveselého tažení.